

Wydział Rozwoju Szkół i Placówek

**Partnerstwo we współpracy
rodziców i nauczycieli w szkołach
– materiały z forum wymiany doświadczeń**

W dniach 15-16 maja 2014 r. w Centrum Szkoleniowym ORE w Sulejówku odbyło się forum wymiany doświadczeń nt. **Partnerstwo we współpracy rodziców i nauczycieli w szkołach**. W spotkaniu wzięli udział rodzice, dyrektorzy, nauczyciele, specjaliści (psycholodzy, pedagodzy, logopedzi) oraz pracownicy placówek doskonalenia nauczycieli.

Głównym celem forum było upowszechnienie partnerskiej współpracy rodziców i nauczycieli w szkołach. Cele szczegółowe to:

- zachęcanie uczestników do budowania relacji sprzyjających współpracy w społeczności szkolnej,
- pogłębienie wiedzy na temat podstaw prawnych dotyczących współpracy nauczycieli i rodziców w szkołach,
- doskonalenie umiejętności inicjowania i organizowania współpracy pedagogów i rodziców,
- dzielenie się doświadczeniami dotyczącymi współpracy rodziców i nauczycieli w szkołach.

W ocenie uczestników atmosfera forum sprzyjała twórczej wymianie myśli i doświadczeń, pozwalała na sformułowanie dobrych rozwiązań oraz sposobów radzenia sobie z trudnościami.

Podczas forum opracowane zostały [zasady pracy w grupie](#) mające zastosowanie również przy współpracy nauczycieli i rodziców. Uczestnicy analizowali opracowane przez siebie zasady w kontekście specyfiki swoich środowisk.

W czasie forum uczestnicy, odwołując się do własnych doświadczeń, dociekali istotnych uwarunkowań dobrej współpracy. W każdej z grup, w których pracowali uczestnicy, akcentowane były nieco inne aspekty tych uwarunkowań. Załączone [opisy dobrej współpracy](#) oddają tę specyfikę.

Warto zauważyć, że we wszystkich grupach zwrócono uwagę na znaczenie dobrej atmosfery i zapewnienie osobom współpracującym poczucia bezpieczeństwa. Kluczowe, zdaniem uczestników, jest wyznaczenie wspólnego celu, który będzie inspirował do działania. Kolejnym niezbędnym warunkiem efektywnej współpracy jest docenianie osiągnięć, otwartość na pomysły i gotowość do uczenia się od siebie nawzajem.

Uczestnicy określili również [wzajemne potrzeby i oczekiwania rodziców i nauczycieli](#). Porównując je, zauważyli obszary wspólne, ale i charakterystyczne różnice. Rodzice i nauczyciele wzajemnie oczekują od siebie szacunku, zrozumienia, otwartości i wsparcia. Rodzice oczekują od nauczycieli zapewnienia wysokiego poziomu edukacji, zainteresowania szczególnymi potrzebami uczniów i profesjonalizmu. Nauczyciele z kolei oczekują od rodziców zainteresowania własnymi dziećmi i działań wspierających pracę nauczyciela.

Omawiane były też sytuacje, które nie służą partnerskiej współpracy. Zostały sformułowane sposoby wprowadzania zmian.

Kolejny wątek rozważany przez uczestników dotyczył różnic w usytuowaniu rodziców i nauczycieli w szkołach. Nauczyciele pełnią rolę zawodową, a rodzice rolę społeczną, stąd też rodzaj i zakres ich aktywności oraz odpowiedzialności jest różny.

W trakcie dyskusji podsumowującej spotkanie zostały sformułowane następujące wnioski:

- Kluczowe jest budowanie więzi w oparciu o wzajemne zaufanie, szacunek, otwartość, uważność w kontaktach.
- Potrzebne jest uczenie się i doskonalenie pracy zespołowej.
- Rolą dyrektora i nauczycieli jest zapraszanie rodziców do współpracy.
- Dyrektor szkoły może własnym przykładem przyczynić się do tworzenia atmosfery otwartości i zrozumienia.
- Bardzo ważne jest zadawanie pytań rodzicom o ich pomysły, potrzeby i trudności oraz informowanie o pomysłach, potrzebach i trudnościach nauczycieli.

- Konieczne jest sformułowanie jasnych zasad funkcjonowania wszystkich podmiotów środowiska szkoły.
- Bardzo ważna jest rola wychowawców klas i ich zespołowe przygotowanie się do współpracy z rodzicami. Aby osiągnąć cel, jakim jest długotrwała i efektywna współpraca, warto:
 - poszukiwać różnych sposobów inicjowania współpracy,
 - odwoływać się do doświadczeń,
 - dyskutować o tym, co służy podtrzymywaniu współpracy i zaangażowaniu rodziców.

Forum wymiany doświadczeń to kolejne przedsięwzięcie Wydziału Rozwoju Szkół i Placówek związane z podnoszeniem jakości współpracy w szkole. Z informacji od uczestników wynika, że ten ważny temat wymaga dalszych działań. Zarówno rodzice, jak nauczyciele są zainteresowani doskonaleniem swoich umiejętności w tym zakresie. Obszarem szczególnie interesującym uczestników forum jest pogłębianie wiedzy i umiejętności na temat sposobów motywowania rodziców i nauczycieli do systematycznej współpracy.

Załącznik 1. Zasady pracy w grupie

- Otwarcie mówimy o problemach.
- Szanujemy granice swoje i innych.
- Uwzględniamy potrzeby innych.
- Rozmawiamy o problemach a nie o osobach, nie oceniamy.
- Słuchamy się wzajemnie.
- Dbamy o poczucie bezpieczeństwa.
- Każdy ma wpływ na stopień własnej aktywności.
- Wspieramy każdą inicjatywę.
- Dajemy sobie prawo do niepowodzeń.
- Mówimy sobie po imieniu.

Załącznik 2. Uwarunkowania dobrej współpracy w szkole

Grupa I

- Mając poczucie wspólnoty, chętnie ze sobą współpracujemy. Mamy jasno określony wspólny cel.
- Jesteśmy partnerami w działaniu (niezależnie od „funkcji” mamy jednakowe prawo do głosu w dyskusji).
- Każdy jest ważny w realizacji wspólnego celu.
- Odnosimy się do siebie z szacunkiem i życzliwością.
- Cieszymy się z tego, co udało się osiągnąć.
- Działanie zaczynamy od siebie (nie przerzucamy odpowiedzialności na innych).
- Dajemy sobie prawo do niepowodzenia.
- Jesteśmy otwarci na korzystanie ze wsparcia i dajemy wsparcie.

Grupa II

- Wspólne zaangażowanie.
- Poczucie sprawstwa.
- Poczucie bezpieczeństwa (swoje i innych).
- Dobra atmosfera.
- Wspólny, ważny cel.
- Wymierny efekt.
- Zgrany zespół pomysłowych ludzi – nauczycieli i rodziców.
- Chętni do działania uczniowie.
- Współpraca taka, że „nie chce się wyjść ze szkoły”.
- Dobre przygotowanie organizacyjne i merytoryczne ze strony nauczycieli.
- Otwarta komunikacja, bez narzucania swoich racji, bez oceniania.
- Akceptacja stanowisk.
- Udział wszystkich zainteresowanych z równym prawem do wypowiedzi.

Grupa III

- Poczucie bezpieczeństwa (budowanie atmosfery wzajemnego zaufania, kontakt wzrokowy).
- Wspólny cel (jednoczenie się wokół wspólnego działania).
- Współpraca, czyli wspólna praca rodzica ucznia i nauczyciela.
Prawo do błędu (warto się do niego przyznać, wyciągnąć wnioski, naprawić).
- Pochwała, uznanie, docenienie, wzmocnienie pozytywne, wsparcie emocjonalne.

Grupa IV

- Wsparcie pomysłów i inicjatyw przez dyrektora.
- Tworzenie przestrzeni do wypowiedzi.
- Aktywne słuchanie.
- Rozwiązywanie spraw na bieżąco, bez odkładania „na później”.
- Budowanie zaufania i swobody.
- Poczucie wspólnoty, synergii.
- Empatyczna i elastyczna postawa dyrektora.
- Życzliwość, informacja zwrotna, docenianie.
- Takt i dyskrecja.

Grupa V

- Zaproszenie na spotkanie (ustalenie czasu, zadbanie o miejsce).
- Życzliwa atmosfera.
- Wzmocnienia pozytywne.
- Ustalenie kierunku współpracy.
- Zaangażowanie (czas, szacunek, tajemnica, bez oceniania, chęć uczenia się od siebie).

- Wrażliwość.
- Reagowanie na bieżąco, sięganie do przyczyn.
- Zainteresowanie całością sytuacji.
- Otwartość na propozycje, docenianie pomysłów.
- Wymiana doświadczeń.
- Dobrowolność kontaktu.
- Nazywanie emocji.
- Otwartość, jawność, szczerłość.

Załącznik 3. Potrzeby rodziców i nauczycieli i wzajemne oczekiwania

Potrzeby i oczekiwania nauczycieli w stosunku do rodziców	Potrzeby i oczekiwania rodziców w stosunku do nauczycieli
szacunek	szacunek
zaufanie, zrozumienie, otwartość	otwartość na innych
czas dla dziecka, systematyczne zainteresowanie jego szkolną sytuacją i nim samym	zrozumienie i akceptacja potrzeb dziecka, wsparcie dziecka w jego potrzebach
odpowiednie przygotowanie dziecka do zajęć	pomoc dziecku w uzupełnieniu zaległości
obecność w szkole, kontakt ze szkołą	znajomość uczniów i ich rodziców
oczekiwanie, że rodzic wpłynie na zachowanie swojego dziecka	wiara w możliwości dziecka
chęć/wola współpracy, zaangażowanie	motywowanie
aktywność (nie tylko słuchanie)	edukacja na dobrym poziomie
współdziałanie, jedność w działaniu	wsparcie, zainteresowanie, zrozumienie, indywidualne podejście: indywidualizowanie zajęć, zadań, zaspakajanie potrzeb uczniów
konsekwencja w działaniu	skuteczność
wspieranie nauczyciela w jego wysiłkach	„święty spokój”
wspólne szukanie rozwiązań	kreatywność, pasja, energia
wykonywanie zaleceń	rozpoznanie zdolności i udzielanie porad, jak rozpoznawać zdolności dziecka
„niewyręczanie się nauczycielem” w sprawach, które rodzic może załatwić sam	obiektywna ocena ucznia, bez porównywania jego osiągnięć z wynikami innych
kultura osobista	dyskrecja, takt (omawianie indywidualnych spraw na osobności)
respektowanie ustalonych zasad	zdrowa postawa fizyczna
uczestniczenie w formach doskonalenia	profesjonalizm, koncepcja pracy z uczniami

WRSP • Partnerstwo we współpracy rodziców i nauczycieli w szkołach – materiały z forum wymiany doświadczeń •

proponowanych przez szkołę	
rozmowa, przekazywanie informacji na bieżąco	prawda, rzetelna informacja o postępach, rozwoju i zachowaniu dziecka
znajomość obowiązków i praw nauczyciela	mówienie prostym, zrozumiałym językiem, oferowanie czasu tyle, ile trzeba, przygotowanie do spotkania z uwzględnieniem potrzeb rodziców
śmiałość i odwaga	poczucie humoru, dystans do siebie, również krytyczna ocena własnych działań, przyznawanie się do błędów